

GENITIV

- ❖ **Genitiv je** zavisan padež koji najčešće označava pripadnost, porijeklo ili dio nečega, a može da ima i druga značenja. Dobijamo ga na pitanje **KOGA?** ili **ČEGA?**. Upotrebljava se s prijedlozima i bez njih.

GENITIV BEZ PRIJEDLOGA

- ❖ Genitiv bez prijedloga može da ima sljedeća značenja:

1. PRIPADANJE (PRISVOJNI GENITIV)

Imenica ili imenička sintagma u genitivu označavaju pojam kome nešto pripada.

Primjeri:

- *Maša je drugarica moje sestre.*
- *To je pjesma moje majke.*
- *Ne sviđa mi se naslov romana.*
- *Ono je pas našeg komšije.*
- *To je bilo u drugom dijelu filma.*
- *Ovo su knjige moje bake.*
- *Ona je kćerka naše komšinice.*

2. DIO NEČEGA (PARTITIVNI/DIONI GENITIV)

Imenica ili imenička sintagma u genitivu označavaju da nešto nije obuhvaćeno u cjelini, već samo djelimično. Upotrebljava se uz riječi koje označavaju količinu.

Primjeri:

- *Imam mnogo teških pitanja.*
- *Pojeli smo pun tanjir jagoda.*

- *Uzeo je zalogaj bajatog hleba.*
- *Popio je čašu mlijeka.*
- *Došlo je petnaest učenika.*
- *Da li si za šoljicu kafe?*
- *Popili smo čašu soka.*

3. ODVAJANJE, POTICANJE (ABLATIVNI GENITIV)

Imenica ili imenička sintagma u genitivu označavaju da se od nje nešto udaljava, odvaja ili da od nje potiče.

Primjeri:

- *On se plaši tvojih riječi.*
- *Djeco, čuvajte se gripe.*
- *Oslobodio sam se ružnih misli.*
- *Milica se plaši svoje sjenke.*
- *Sramim se svojih grešaka.*
- *Moramo se osloboditi straha.*
- *Oslobodio sam se treme.*

4. OSOBINU (KVALITATIVNI GENITIV)

Imenica ili imenička sintagma u genitivu označavaju svojstvo nekog pojma.

Primjeri:

- *Ušla je žena kovrdžave kose.*
- *Maja nosi suknju lijepog kroja.*
- *Kupila je košulju dugih rukava.*
- *Miodrag je čovjek dobre naravi.*
- *Ričard je kralj lavljeg srca.*

→ *Tesla je bio naučnik velike pameti.*

→ *Lisica je životinja duog repa.*

5. VRIJEME (VREMENSKI GENITIV)

Imenica ili imenička sintagma u genitivu označavaju vrijeme u kome se nešto zbiva.

Primjeri:

→ *Bio je u Beogradu prošle srijede.*

→ *Ovih dana imam puno obaveza.*

→ *Odgovoriću ti istog trena.*

→ *Imao sam posla tog dana.*

→ *Svake zime idemo na planinu.*

→ *Idem na trening svakog petka.*

→ *To se desilo prošlog vikenda.*

GENITIV SA PRIJEDLOZIMA

❖ **Prijedlozi** koji dolaze uz genitiv:

- *od,*
- *do,*
- *iz,*
- *s(a),*
- *ispred,*
- *iza,*
- *izvan,*
- *van,*

- *unutar,*
- *iznad,*
- *ispod,*
- *više,*
- *poviše,*
- *niže,*
- *prije,*
- *uочи,*
- *poslije,*
- *nakon,*
- *za,*
- *tokom,*
- *dno (podno, nadno),*
- *vrh (povrh, navrh, uvrh, zavrh),*
- *čelo,*
- *nakraj,*
- *krajem,*
- *potkraj,*
- *sred (nasred, posred, usred),*
- *oko,*
- *okolo,*
- *blizu,*
- *kod,*
- *kraj,*
- *pokraj,*
- *pored,*
- *nadomak,*
- *nadohvat,*
- *i,*

- *u,*
- *mimo,*
- *duž,*
- *uzduž,*
- *širom,*
- *preko,*
- *bez,*
- *osim,*
- *umjesto,*
- *putem,*
- *pomoću,*
- *posredstvom,*
- *između,*
- *naspram,*
- *put,*
- *protiv,*
- *nasuprot,*
- *usuprot,*
- *usprkos,*
- *zbog,*
- *usljed,*
- *radi,*
- *povodom...*

❖ Genitiv sa prijedlozima može imati sljedeća značenja:

1. ZNAČENJE MJESTA

Primjer: Juče smo skrenuli s puta.

2. ZNAČENJE VREMENA

Primjer: Čekamo ga od ranoq jutra.

3. ZNAČENJE UZROKA

Primjer: Neću da idem u školu iz principa.

4. ZNAČENJE CILJA

Primjer: Vitamine pijemo radi zdravlja.

5. ZNAČENJE NAČINA

Primjer: Pjevao je iz sveq glasa.

SLUŽBA GENITIVA U REČENICI

❖ Najznačajnije službe genitiva u rečenici su:

1. NEPRAVI OBJEKAT

Primjeri:

→ Ljeti se odvikavamo od klizanja.

→ Kloni se nevaspitanih dečaka.

→ Sve zavisi od Miloša.

→ Čuvaj se prehlade.

→ Uplašio sam se pobjede.

→ Najedosmo se jaqoda.

2. PRAVI OBJEKAT

Primjeri:

- Uzmi malo hljeba.
- Dajte mi mira!
- Najeo se mesa.
- Počela je gradnja kuće.
- Kad je bio mali pio je puno mlijeka.
- Pio je čaja.

Pravi objekat u dionom genitivu može stajati samo uz prelazne glagole. U tom slučaju se može zamijeniti objektom u akuzativu bez prijedloga.

Popij jogurta! (Pravi objekat u dionom genitivu)

Popij jogurt! (Pravi objekat u akuzativu)

3. LOGIČKI SUBJEKAT

Primjeri:

- Nesta blaqa, nesta prijatelja.
- Danas ima ljudi na ulicama.
- Ima li nekoq kod kuće?
- Nema nikog večeras!
- Nema novca za trošenje.
- Večeras nema zvijezda na nebu.

Logički subjekat u genitivu ne označava nosioca stanja, već pojam čije se postojanje tvrdi ili poriče. Tvđenje (poricanje) iskazuje se glagolom **imati** u prezentu, a u ostalim oblicima glagolom **biti**.

Nije bilo nikog kod kuće. (Logički subjekat u genitivu)

U okviru imeničke sintagme genitiv ima službu **atributa** (*majica bez rukava, ikone ranog perioda, djevojka crne kose, bluza neobične boje*).

4. PRILOŠKE ODREDBE

Primjeri:

- Uplašili smo se uoči utakmice.
- Svi su se okupili radi dogovora.
- On predaje bez pauze.
- Čekaću te ispred škole.
- On je došao iz Portugala.
- Parkirao je automobil pored škole.
- Igor uvijek sjedi pored Miodraga.